

זה הדרוך

ZO HADEREKH زوهديرخ

גיליון 17, 1 במאי 2019

לא לבורות חובה

קריאת המפלגה הקומוניסטית הישראלית לרגל ה-1 במאי 2019

ציבור העובדים בישראל הוא יעד למתקפה חריפה מצד בנימין נתניהו, המקים בימים אלה את קואליציית הימין.

נוסף לתכנון מהלכים לצמצום סמכויותיהם של בית המשפט העליון, של המשטרה ושל היועץ המשפטי לממשלה במטרה למנוע את העמדתו לדין פלילי, מכין נתניהו את דעת הקהל לצעדים שיפגעו קשות ביכולת העובדים להגן על שכרם וזכויותיהם.

הצעד הראשון, שיוכנס כנראה להסכם הקואליציוני, יהיה – חקיקתו של "חוק בורות חובה בשירותים חיוניים", שנועד למנוע מעובדים במגזר הציבורי לנהל מאבק מעמדי לרבות שביתות.

מק"י קוראת ב-1 במאי למערכה רחבה ומלוכדת של העובדים נגד

מזימת החקיקה של בורות חובה, שהיא שלב מסוכן נוסף במאמצי ההון והשלטון לנגוס בעבודה המאורגנת ולרמוס את זכות השביתה המוכרת כיום.

מק"י, שציינה השנה 100 שנה לייסודה, תקדם יחד עם שוחרי שוויון ודמוקרטיה יהודים וערבים, נשים וגברים, את המערכה נגד חברות ההון וממשלת ההון, נגד הפשיזציה ונגד העמקת האיבה הלאומית והגזענות, להגנת הזכויות החברתיות, לסולידריות מעמדית ולשלום צודק.

"תכנית המאה", שיפרסם בקרוב ממשל טראמפ, נועדה להעניק גיבוי מלא למדיניות הסיפוחים, המשך המצור והנצחת הכיבוש של ממשלת נתניהו. זו לא תכנית שלום אלא מזימה לחסום את הדרך בפני שלום ישראלי-פלסטיני שמשמעותו – סיום הכיבוש, פינוי כל ההתנחלויות וכינון מדינה פלסטינית, שבירתה ירושלים המזרחית, בצד ישראל. מק"י סולידרית עם המאבקים לחירות של העם הפלסטיני

בשטחים הכבושים ושל כל העמים במזה"ת המורדים בעריצות, לרבות בסודאן ובאלג'יריה, ועם המאבקים נגד תוקפנות האימפריאליזם וסוכניו בסוריה, בתימן ובארצות נוספות.

ב-1 במאי שלוחה ברכתנו לכל חברות וחברי מק"י, לכלל פעילי חד"ש, ללמעלה מ-192 אלף המצביעים, אשר הודות להתגייסותם יפעלו בכנסת ה-21 שישה חברי סיעת חד"ש-תע"ל הערבית-יהודית. כל הצלחה של מק"י וחד"ש מחזקת את המערכות המעמדיות, החברתיות והפוליטיות ותורמת למאמצים החיוניים היום יותר מתמיד לבנייתו של מחנה דמוקרטי יהודי-ערבי רחב.

ב-1 במאי נניף בגאווה את הדגל האדום, דגל המאבק העקבי לשוויון חברתי, לאומי, אזרחי, מגדרי ועדתי, לשלום צודק, לדמוקרטיה להגנת זכויות העובדות והעובדים ולסוציאליזם.

דברים בשם אומרם

עולם הפוך

"נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ אמר בשיחה לעיתונאים בבית הלבן כי ניצחנו של ראש הממשלה בנימין נתניהו בבחירות הוא 'סימן טוב לשלום'."

(סוכנות הידיעות "רויטרס", 10.4)

מתנחלים תומכי כהנא חזרו בשאלה

"טעויות במספר הבוחרים ביהודה, שומרון ובקעת הירדן עולות עם היוודע תוצאות האמת בבחירות לכנסת ה-21 ונתוני ההצבעה. באיתמר, למשל, נרשמו 52 מצביעים לרשימת חד"ש-תע"ל."

(ערוץ 7, 12.4)

מושג נולד: 'רבני הפייסבוק'

"רבה לשעבר של העיר רמת גן, הרב יעקב אריאל, מותח ביקורת על תופעת הרבנים הצעירים והבלתי מנוסים שפוסקים הלכה על דעת עצמם במאמרים בפייסבוק ומזהיר מכך שמדובר בפריצת גדר שמבלבלת את הציבור."

(אתר "סרוגים", 21.4)

עבד כי ימלוך

"שר התקשורת איוב קרא אמר כי 'למרות האמירות הקשות נגד השתתפות פוליטיקאים, הגעתי הבוקר לקבר יתרו וברכתי בשם ראש הממשלה את המשתתפים. לא ניתן למיעוט שולי לפגוע ביחסי הדרוזים עם מדינת ישראל'. את הדברים אמר קרא בתגובה לקריאותיהם של חלקים מהציבור הדרוזי לפוליטיקאים מהימין שתמכו בחוק הלאום, שלא לברך או לבוא לחגיגות חג הנביא יתרו."

(הודעה לעיתונות של השר קרא, 26.4)

דו"ח ועדת הטייקונים בכמה משפטים

"היסטוריה פשטה בבנק ישראל בעקבות הדו"ח הסופי של ועדת הכנסת המיוחדת לחקר ההלוואות שניתנו לטייקונים. חד, חלק וברור. לראשונה, דו"ח רשמי של אנשי מקצוע, שיוצא מבית המחוקקים, מסביר לאזרחים איך בדיוק עובדת השיטה: הרגולטורים שבוים בידי מפוקחים בגלל:

1. שבי דלתות המסתובבות, שבו בכירים בפיקוח עוברים לעבוד אצל המפוקחים ובכירים במפוקחים עוברים לפיקוח.
2. שבי הנובע מהילה ומסטטוס של המפוקחים - הרגולטורים מתבטלים בפני המפוקחים כאשר מדובר בבכירים במגזר העסקי, במקרה זה מנהלים בכירים בבנקים.
3. שבי אינטלקטואלי: תרבות ארגונית קפואה גורמת למפקחים קיבעון שמונע מהם לעשות את עבודתם.
4. שבי חברתי: הממשקים החברתיים והעסקיים בין המפקחים למפוקחים. הם נפגשים תדיר, למשל בוועדה המייעצת של בנק ישראל, וזה גורר השפעת יתר של הבנקאים על המפקחים והזדהות יתר של המפקחים עמם."

(גיא וולניק, "דה מרקר", 20.4)

תגיד לי מי ידידיך...

"מנהל אגף ההסברה וקשרי החוץ של תנועת הליכוד, אלי חזן, צייץ בחשבון הטוויטר שלו תמיכה במפלגת הימין הקיצוני בספרד 'ווקס' ולאחר מכן מחק את הציוף והתנצל. חזן כתב: 'ווקס היא מפלגה אחת של הליכוד בפרלמנט האירופי. היא מסייעת לנו מאוד... מי שתומך בישראל וביהודים אני תומך בו בחזרה'. מהליכוד לא נמסרה תגובה. המפלגה הספרדית המתמודדת בבחירות הנערכות כעת במדינה, נחשבת ללאומנית קיצונית, מתנגדת חריפה למהגרים בלתי חוקיים ולבדלנות בקטלוגיה, וכן תומכת בהגבלת הפלות והקלות בחוקים נגד עבירות אלימות במשפחה. מבקרי המפלגה מגדירים אותה כקסנופובית והומופובית ובקהילה היהודית במדינה מאשימים את ראשי 'ווקס' גם בשנאת יהודים ובתמיכה באנטישמיות."

(נועה לנדאו, "הארץ", 28.4)

הציבור השקוף

"מאז ה-10 במרס ועד לבוקר יום הבחירות (9.4) פורסמו בכל כלי התקשורת המרכזיים בישראל כ-14,500 אייטמים על הבחירות. מתוכם, החברה הערבית ומפלגותיה הוזכרו בקרוב לאלפיים אייטמים (כ-13%). עם זאת, ברוב האייטמים הללו המפלגה או הפוליטיקאי הערבי הוזכרו בשוליים, כחלק מתוצאות סקר מנדטים או ניתוח כללי של מצב המפלגות. רק 285 אייטמים שהופיעו בכל המדיה המרכזית בישראל בחודש שקדם לבחירות, פחות מ-2%, הוקדשו לסיקור מהותי של פוליטיקאי ערבי."

(אורן פרסיקו, "העין השביעית", 17.4)

הצעה לבעל ניסיון

"אולי אפי נוה יכול להכניס את איילת שקד לכנסת בלי שישימו לב."

(עינב גלילי בטוויטר, 12.4)

מכתבים למערכת

על הבחירות לכנסת: באין חזון יפרע עם

במערכת הבחירות האחרונה נמנעו מרבית המפלגות, להוציא את חד"ש ומרצ, מלטפל, להתריע ולפרסם בתעמולת הבחירות את הנושאים המרכזיים הקובעים את חיינו ועתידנו במדינת ישראל.

סוגיות מרכזיות כגון שלום, קביעת גבולות המדינה, עתיד השטחים הכבושים, ממדי העוני ורמת אי-השוויון, מצב הבריאות והחינוך. לצערי, אנרגיה וזמן רב הושקעו בהשמצות מפלגה אחת את האחרות, במקום להתמקד ברפורמות ובתכנון חדשניות הנחוצות בכל תחומי חיינו.

דן יהב, ת"א-19

אלימות חיילים: מה שלא קראתם בעיתון

ביום רביעי, 3 באפריל, קיימו פלסטינים צעדת מחאה שקטה נגד הגבלת שטחי המרעה, מאל חילוה (בבקעת הירדן הכבושה) לכיוון כביש 90.

כאשר היו במרחק 20 מטרים מהכביש, שם עמדו לסיים את המחאה השקטה, הותקפו בריומי עשן והלם. הצבא עצר חמישה פלסטינים ושלושה פעילים בינלאומיים. העצורים הועברו למשטרת אריאל ולמחרת שוחררו.

עמוס גבירץ, קיבוץ שפיים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לתיבת דואר ת"א-26205 יפ 6126102

ממשלת הימין נגד זכות השביתה

חייבת לשלב ממד פוליטי-מעמדי מרכזי. בר-דוד הודיע כי הוא מתנגד לשינוי החקיקה בכל הנוגע לשביתה. נותר רק לקוות שיתרגם את דבריו לשפת המאבק.

אפרים דויד

ידיעות נגד העיתונאים השובתים

חברת ידיעות-תקשורת, המוציאה לאור את רשת המקומונים של "ידיעות אחרונות" ואת אתר mynet, הגישה תביעה נגד עשרות מעובדיה שפתחו בשביתה. בחברה דורשים מבית הדין לעבודה לקבוע כי הקיצוץ שביצעה בשכר העובדים ששבתו היה ראוי.

ידיעות-תקשורת ועובדיה, המאוגדים במסגרת ארגון העיתונאים בישראל, מצויים בסכסוך עבודה מתמשך. על כך אי אפשר לקרוא באף אחד מכלי התקשורת הממסדיים. רק האתרים "מחלקה ראשונה" ו"העין השביעית" מדווחים בקביעות על המאבק. יצוין כי במסגרת הסכסוך התנהלו כבר כמה הליכים משפטיים בביה"ד לעבודה עד לשביתה במרס.

לאחרונה הסתיימה מערכה משפטית נגד כוונת הנהלת החברה לבצע שינויים בסדרי העבודה ללא התייעצות. ההנהלה הסכימה כי כל שינוי יתקיים במסגרת דיאלוג עם ועד העובדים. ואולם, בשבוע שעבר פתחה ידיעות-תקשורת חזית חדשה כשפנתה לבית הדין בתביעה נגד 59 עיתונאים.

החברה דורשת, באמצעות עורכי-הדין איתמר נצר ובן ליברטי, לקבוע כי התשלום המקוצץ ששולם לשובתים בחודש מרס, החודש שבו שבתו, הוא "שכר ראוי". טרם השביתה הודיעה ההנהלה לכלל העיתונאים כי היא "איננה מוכנה לקבל עבודה שונה מן המוסכם, וכי עובד אשר משתתף בשביתה ולו באופן חלקי לא יהיה זכאי לשכרו החודשי הרגיל". זאת, חרף העובדה שארגון העיתונאים של ההסתדרות, הכריז סכסוך עבודה כחוק.

ב-12 באפריל, ימים ספורים לאחר בחירתו מחדש של בנימין נתניהו לראשות הממשלה, הכריזה הנהלת הרכבת על השבתה. היה זה יום שישי בבוקר, יום עמוס במיוחד בתחבורה הציבורית. מיד לאחר מכן פרסמה ההנהלה הודעה לעיתונות, ובה האשימה את העובדים בהשבתה שהיא עצמה יזמה.

יצוין שברכת ישראל ישנם שישה סכסוכי עבודה פתוחים. ביום חמישי, 18 באפריל, התקבלה החלטה בבית הדין לעבודה, שבמרכז הקפאת כל העיצומים בחברה וכניסה למשא ומתן מאומץ עד לתחילת יוני.

מיד עם ההחלטה יצאו שני הצדדים עם הודעות לעובדים ולתקשורת ובהן הכריזו על ניצחון. כאשר היחסים בין הצדדים כל כך טעונים, קשה לראות כיצד יתקיים מו"מ שיכול להוביל לפתרון ולרגיעה.

בצעד שתוכנן מראש יחד עם ההשבתה, גם שר התחבורה הכול ישראל כ"ץ הצטרף למגני הוועד. הוא תקף בחריפות את יו"ר הוועד, גילה אדרעי, ואף הגדיל לעשות וקרא ל"איסור השביתות בשירותים החיוניים". יו"ר ההסתדרות הנכנס, ארנון בר-דוד, לא יצא להגנת העובדים המותקפים, אלא הודיע על "הקמת ועדת בדיקה" לבירור "מי אשם בהפסקת התנועה". הוועדה טרם פרסמה את מסקנותיה.

אל שר הפקיס הצטרף בקריאה עמיתו למפלגה, נשיא איגוד לשכות המסחר אוריאל לין (ח"כ לשעבר בסיעת הליכוד). לין, העומד בראש מארגוני המעסיקים הגדולים בישראל, הציע: "על העובדים ונציגים תוטל חובה אקטיבית למנוע מחבריהם לשבש את העבודה, והם אף יישאו באחריות פלילית ואזרחית בגין כל נזק שייגרם ללקוחות". היוזמה באה על רקע הכוונה להנהיג בוורות חובה בשירותים חיוניים במסגרת הממשלה החדשה שתוקם. מהלך זה זוכה בתמיכת נתניהו והשר כ"ץ.

יו"ר ועדת המשנה לתחבורה ציבורית של הכנסת היוצאת, ח"כ דב חנין (חד"ש) אמר בתגובה: "הממשלה אחראית למשבר הרכבת ומנצלת את התסכול הציבורי כדי להכשיר חוק מסוכן שימנע את הזכות לשבות".

חנין ציין שאת הצעות החוק לבוררות חובה העלו תמיד מפלגות הימין. ואכן, בדיקת ההיסטוריה של ההצעות מגלה שעמדו מאחוריהן חברי כנסת מישראל ביתנו, הבית היהודי והאיחוד הלאומי.

אכן, הגבלת זכות השביתה עלתה לעיתים קרובות בשנים האחרונות לדין במליאת הכנסת. ב-2013 למשל הניחה את הצעת החוק לבוררות חובה ח"כ לשעבר איילת שקד.

היא הגדירה שירותים חיוניים כ"שירותי בריאות ציבוריים (כלומר גם קופות החולים), חברת החשמל, מקורות, מפעל מים, תאגיד מים, נמלי הים, נמלי תעופה". הרכבת וחברות האוטובוסים אינן מופיעות שם, אבל סביר שיופיעו בהצעת הממשלה החדשה-ישנה.

שקד הציעה כי במקרה של סכסוך עבודה בשירות חיוני, תימסר ההכרעה לצוות בורות בראשות שופט עליון בדימוס או נשיא בית הדין הארצי לעבודה בדימוס.

אין ספק שממשלת הימין תנסה לקדם את החקיקה להגבלת זכות השביתה, שבמקרה של ישראל מוגבלת למדי בלאו הכי. השאלה הנשאלת היא אם ארגוני העובדים, וההסתדרות בראשם, יפתחו במערכה כוללת נגד ממשלת הימין. מערכה זו

סכנה: ממשלת תכנית טראמפ

בריבונות ישראל בגולן.
4. תכנית טראמפ נידונה באינטנסיביות גם עם כמה מדינות ערב שתפקידן יהיה לממנה. אחד ממרכיבי התכנית הוא - מינוף החשש של סעודיה ומדינות המפרץ מאיראן כדי לדרבן מדינות ערביות אחרות (כמו ירדן ומצרים) ללחוץ על הפלסטינים לקבלה.

השאפה ליצירת מעין נאט"ו אנטי-איראנית דוחפת את מדינות המפרץ לקבל את התכנית חרף השלכותיה ההרסניות על הפלסטינים. התכנית תשתמש גם בקרע הפעור בין פתח לחמאס. ישראל תאפשר את המשך שלטון החמאס ברצועה ואולי תפעל להקלת המצב הכלכלי, במימון המפרציות, כדי לתחזק מצב של "הפרד ומשול" אל מול הרשות הפלסטינית.
5. הצהרות טראמפ לגבי ירושלים ורמת הגולן מצפצפות על החוק הבינלאומי ועל החלטות האו"ם. הן עלולות לאותת על הסכמת ארה"ב להחלת החוק הישראלי (סיפוח) בשטחי C בגדה שבו מצויות רוב ההתנחלויות. שטחי C הרציפים (ללא מובלעות) כוללים כ-63% משטח הגדה, וחיים שם למעלה מ-400,000 מתנחלים וכ-300,000 פלסטינים (בהערכה גסה). לא ברור מה יהא מעמדם החוקי של הפלסטינים בשטחים המסופחים: היקבלו אזרחות ישראלית? היינתן להם מעמד נחות? הינסו להעבירם לשטחי A ו-B שהם מובלעות פלסטיניות לא-רציפות?

הגשמת תכנית טראמפ תסתום את הגולל על רעיון המדינה הפלסטינית. אין ספק שההתנגדות לה תדחק הצידה את שאלת המשפט של נתניהו והסידורים שיעשו כדי להכשיר את המשך כהונתו. במובן זה, חוק הלאום, השליטה המוחלטת בתקשורת, חיסול האוטונומיה של הרשות השופטת והכפפתה לרשות המבצעת, כמו גם דיכוי המיעוט הערבי-פלסטיני בישראל והשמאל העקבי - כולם התאמות פנימיות הדרושות לביצוע התכנית הגדולה של שבירת הלאומיות הפלסטינית.

6. הבחירות האחרונות לא היו "עוד" בחירות. הן היו קן פרשת המים של הדימוי הליברלי של ישראל, בפנים ובחוץ. כבר ב-1948 לא הייתה ישראל דמוקרטיה ליברלית: התבצע בה טיהור אתני רחב-ממדים שהבטיח את הרוב היהודי, והופעלו בה תקנות הגנה לשעת חירום (שהפכו בינתיים לחוק) שמתוקפן הושלט ממשל צבאי על המיעוט הערבי-פלסטיני. בשנותיה הראשונות התאמצה ישראל לזכות בהכרה מצד מדינות התבל. בעולם הייתה זו תקופה של תקווה ליברלית: הניצחון על הנאצים, האמנה הבינלאומית בדבר זכויות האדם, כינון ארגון האומות המאוחדות, השחרור הלאומי מהקולוניאליזם.

בתקופה זו הומצאה מגילת העצמאות שבה הובטח, אך לא קיים, שוויון זכויות במדינה היהודית ללא הבדלי דת, גזע ומין. היום אנחנו בתקופה אחרת, בה הליברליזם וזכויות האדם דועכים ברחבי העולם. ישראל מחוזרת, וכל מנהיג מצורע משחר אחר נתניהו, בן טיפוחיו של הנשיא טראמפ. זה הרקע ההיסטורי לחוק הלאום.

ישראל אמנם תמיד הייתה אתנוקרטיה, אך פעם היה לה אינטרס להסתיר זאת. עכשיו כבר אין צורך להסוות. עכשיו רוצה הימין לשלוט ביד רמה: מינוי פוליטי של שופטים, ביטול עליונות בג"ץ על הכנסת, צמצום הנגישות של האזרח לבית המשפט העליון ומתן יותר סמכויות לבתי דין שאינם שופטים לפי החוק האזרחי (בתי דין דתיים, למשל).

המשטר הפנימי במדינת מתנחלים קולוניאליסטית אינו מנותק מהתכניות הקולוניאליסטיות העומדות על סדר היום של הממשלה הרעה שתקום. ממשלת תכנית טראמפ תהיה מסוכנת יותר.

אבישי ארליך

1. בשלב מוקדם זה של הרכבת הממשלה, דומה כי פניו של נתניהו לממשלת ימין קיצונית ויציבה ולא לממשלת אחדות רחבה עם כחול לבן. מועד השימוע שלו לא נקבע עוד. עורכי הדין של נתניהו אינם טורחים כלל לקחת את חומרי החקירה. מנדלבליט משתף פעולה עם נתניהו ומכפיף את לוח הזמנים המשפטי ללוח הזמנים הפוליטי של הנאשם. הוא מעניק לנתניהו זמן להעביר את חוקי החסינות, שימנעו את העמדתו לדין וייתרו את השימוע. ממשלת ימין צרה תקל על נתניהו להעביר במהירות חוקי חסינות. אך ייתכן שבשלב שני, אחרי הסרת אישומי מסדר היום, כאשר תכנית המאה של טראמפ תהא במרכז תשומת הלב, ינסה נתניהו להרחיב את הממשלה. אז יפנה לגנרלים וליצירת קונצנזוס.

2. אחרי שמפלגות הימין החדש, זהות וגשר לא עברו את אחוז החסימה, ואחרי שכולנו, ישראל ביתנו והבית היהודי בקושי נכנסו לכנסת - משתמש נתניהו בטראומה של מפלגות לוויין אלה בימין כדי להחזיר אותן הביתה, לליכוד. הוא מעוניין ליצור מפלגה דומיננטית, כפי שהייתה מפא"י בשיא כוחה. לשם כך מוכן נתניהו להגדיל את הממשלה ולשחד בתיקים חשובים את השבים לליכוד - על חשבונם של הנמצאים שם. אחרי הניצחון, אין בתוך הליכוד מי שיעזו למרוד במנהיג. ייתכן שנראה בקרוב גם ניסיונות להעלות עוד יותר את אחוז החסימה. לכך יהיו השלכות גם לגבי הפיצול בשמאל הציוני ובמרכיבי הרשימה המשותפת.

3. "עסקת המאה" של טראמפ אמורה להתפרסם אחרי הרמדאן ואחרי הרכבת הממשלה בישראל. זו לא תהא תכנית שלום אלא תכנית לחיסול השאיפות הלאומיות הפלסטיניות. ארה"ב איננה, ומעולם לא הייתה, מתווך ניטרלי. ארה"ב היא מעצמה המגבה את ישראל. אין כמעט ספק שמתווה טראמפ ידוע לנתניהו ונבנה בהשתתפותו.

ברשות הפלסטינית טוענים, ויש בכך היגיון רב, שהתכנית כבר מבוצעת בפועל. ההוכחות: ההכרה בירושלים כולה כבירת ישראל, הפסקת התמיכה הכספית האמריקאית ברשות, הפסקת המימון של סוכנות הפליטים של האו"ם וההכרה

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע

בדואר אלקטרוני

או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח

באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית,

ת"ד 26205, תל-אביב 61264102

שיחה עם לוטן רז, חשמלאי וחבר ועד העובדים על שביתת עובדי הכרמלית

לוטן רז בעת פעילות מחאה (צילום: ועד העובדים)

לוטן רז, חבר ועד עובדי הכרמלית, מועסק ברכבת התחתית החיפאית כחשמלאי בשש השנים האחרונות. רז, כדבריו, הוא חיפאי כבר כמה שנים טובות ואב לילד בן חמש. שוחחתי עמו השבוע בנושא המאבק המתמשך של עובדי ועובדות הכרמלית, שפצחו בחודש שעבר בשביתה שנכנסה לשבוע הרביעי שלה.

עובדי הכרמלית התאגדו לראשונה ביוני 2011. 14 עובדים בסך הכל נמנים עם הכרמלית, מתוכם שתיים הן עובדות מטעם במשרה חלקית; היתר הם נהגים, טכנאים ומנהלי משמרת. "כשהכרמלית נפתחה מחדש ב-1992, מועסקיה זכו בתנאים טובים. עם הזמן התנאים נשחקו והתקרבו מאוד לשכר מינימום", מסביר רז.

תהליך של משא ומתן ממושך לא הניב הסכמות מצד ההנהלה והעירייה. "העירייה התנגדה בכל תוקף להסכם קיבוצי בכרמלית", מספר רז. "הכרמלית היא תאגיד עירוני, כאשר כל הניסיון של התאגידים העירוניים הוא להחליש את העובדים בעירייה ולהעסיק כוח עבודה זול יותר. העירייה התנגדה בתוקף להסכמים קיבוציים בתאגידים עירוניים בכלל; לא רק בכרמלית".

לאורך המשא והמתן בין כמעט שש שנים, עמדו מכשולים רבים בפני העובדים: הכבל המחזיק את הרכבת נקרע, ובמשך התיקונים נרשמה השבתה בת חמישה חודשים. בתווך, הנהלת העירייה ניסתה להפריט את הכרמלית. למהלך זה התנגדו העובדים ויצאו למאבק ציבורי שמנע את ההפרטה.

בינואר 2017, הגיעו העובדים והעירייה להסכמות, אך שוב נשתבשו העניינים: "לאחר שביתה קצרה הגענו להסכמות סופיות, אך בתחילת פברואר הכרמלית נשרפה. הדירקטוריון סירב לאשר את ההסכם בגלל השריפה". לאחר שיקום ולקראת פתיחה מחודשת של הקו, קיבלו הבטחות ממנכ"ל העירייה שיאשר את ההסכם, אבל הוא לא קיים. "רק לאחר איומי שביתה הוא עמד בהבטחתו להעביר את ההסכם לממונה על השכר באוצר, שאמון על אישור כל הסכם במגזר הציבורי".

באוקטובר 2018 הועבר ההסכם לאוצר. מאז הממונה על השכר מסרב לאשר את ההסכם.

"אנשי האוצר מעלים בכל פגישה דרישות חדשות, גזירות חדשות והתנגדויות נוספות להסכם. ויתרנו וויתרנו, אבל כבר אי אפשר להמשיך לוותר. ההסכם שהוצע לנו היה ברמה של פגיעה בתנאים הקיימים כיום – למשל פגיעה בתשלום ימי מחלה, ביטול פיצוי עבור משמרות בסופי שבוע, ביטול התשלום עבור מקלחת בסיום המשמרת ועוד. לא הייתה לנו ברירה אלא לצאת לשביתה".

עובדי הכרמלית שובתים במשך שעות בבוקר ושעותיים בצהריים. רז: "אנחנו ממשיכים כי אין לנו ברירה, ומקווים לתגובה מהירה וברורה יותר מצד העירייה והאוצר כדי למנוע את המשך השביתה. כרגע נראה שהם בשלהם".

שאלתי לגבי בחירת ראשת העירייה החדשה בחיפה וכיצד זו השפיעה על מאבק העובדים (אם בכלל). "הבחירה בעינת קליש-רותם על פני יונה ירב יצרה סיטואציה מעניינת", מסביר רז. "יש דינמיקה שהיא עדינה מאוד וקשה לבטא אותה בדפוס. אבל אנחנו מזהים איתותים מצד העירייה לרצון לשתף

פעולה ולקדם את ההסכם. הם עוד לא הטילו את כל משקלם על האוצר, אבל אין ספק שאנשי ההנהלה החדשה נכונים לדבר איתנו.

"ראשת העירייה פגשה אותנו ויש לנו קשר עם הלשכה שלה. הדירקטוריון החדש מדבר בשפה חיובית הרבה יותר כלפי העובדים. אני מקווה שנראה שינוי של ממש. העירייה החדשה, בשונה מזו הקודמת, טוענת שהיא בעד הסכמים קיבוציים בתאגידים העירוניים ולא מתנגדת להם".

אתגר גדול של כל שביתה, על אחת כמה וכמה בתחבורה הציבורית, הוא לדברר אותה לציבור ולגייס אותו למענה, ולא למען המעסיקים וההון. "התגובות מהציבור מגוונות, כמו בכל שביתה, אבל הגישה בקרב רוב הנוסעים היא חיובית כלפינו וכלפי המאבק שלנו", מספר רז. "אנחנו עומדים יום-יום בתחנות ומדברים עם הנוסעים. קיימת הבנה לדרישות שלנו ולצורך שלנו לשבות".

קבוצת תושבים מודאגים אף יצרה מסגרת תמיכה מאורגנת וקיימה הפגנת תמיכה בעובדים בחודש שעבר. כמו כן, הוקמה קבוצת פייסבוק בשם "חיפאים למען עובדי הכרמלית".

עם זאת, מסתייג רז: "כמו בכל שביתה, היום עושים הכל כדי להשניא את העובדים על הציבור. יש אוכלוסייה שכוועסת, וזה מובן לגמרי ששביתה גם פוגעת בציבור במובנים מסוימים. לכן אנו מפעילים קבוצת וואטסאפ, שבה מעדכנים את הנוסעים בשעות השביתה כדי שאנשים ייפגעו פחות במידת האפשר. הקבוצה הולכת וגדלה ויש הצטרפות ברמה יומיומית".

יוסף לאור

בתגובה לרפורמות הצנע הניאו-ליברליות של ממשלת הימין בפולין

מאות אלפי מורות ומורים שובתים

אקדמאים, רופאים ועובדי חברות תעופה (קבוצות אלה ארגנו מחאות משלהן בשנים האחרונות).

תמיכה מארגוני הנשים והנוער

אך המומנטום של השביתה נפגע מכוחות משולבים של המדינה והכנסייה הקתולית. לכנסייה השפעה נרחבת על תכני הלימוד; כמרים נוכחים בכל מוסדות החינוך בפולין, אך אלה סירכו ליטול חלק במאמצי השביתה ונוקטים עמדה ברורה נגדה.

במקביל, הממשלה ניסתה להסית הורים ותלמידים נגד מורים. כמיליון תלמידי תיכון אמורים להיבחן באביב זה. הדבר הפך נושא מרכזי עבור כל המעורבים במשבר: השביתה נקבעה מתוך כוונה לאיים על קיום הבחינות הקריטיות. הממשלה, מצדה, שמה לה למטרה להבטיח כי הבחינות יתקיימו בכל בית ספר בארץ ומאשימה את המורים באי קיומן הצפוי.

לכן חיפשו המורים תמיכה לא רק בקרב עמיתיהם לעבודה, אלא גם בקרב הכוחות החברתיים החדשים המעצבים את הנוף הפוליטי של פולין: תנועות הנשים והנוער.

אי אפשר להתעלם מכך שמדובר בשביתה שרובה נשית. הפמיניזציה של המקצוע (נשים הן 82% מהמורים בפולין) יצרה הזדמנות לדבר בגלוי על סוגיות של ניצול ופליה מגדרית. הקשר עם התנועה הפמיניסטית גרם למורים רבים להתרחק מהמסד הכנסייתי, אליו מחוברת מערכת החינוך בטבורה, ולבקר את תכנית הלימודים השמרנית בפולין.

גלי תמיכה בשביתה הגיעו גם מצד סטודנטים וצעירים. בבית ספר אחד, הרחיקו התלמידים עד כדי ביקורת פומבית על סגל ההוראה שלהם שבחר לא לשבות. סטודנטים מארגנים שביתות תמיכה, בדרישה להשתתף בדיונים ציבוריים לגבי עתיד החינוך.

מה קורה עכשיו?

המורים עם הממשלה טרם הניב תוצאות או אופק סיום נראה לעין. כמה בחינות בוטלו והמורים עשויים להתמודד עם בעיות חדשות כאשר השביתה תתחדש לאחר חופשת הפסחא. הממשלה, מצדה, בחרה במלחמת התשה. לפי החוק הפולני, העובדים אינם מקבלים חזר כספי על ימי שביתה. עיריות ורשויות מקומיות ספורות הודיעו כי יפצו את המורים. תומכי השביתה הקימו קרן עבור מורים שאינם מאוגדים, אך ספק אם יוכלו לגייס מספיק כסף כדי לפצות על המשכורות האבודות. אך למרות ההשלכות הכלכליות, המורים נחושים להמשיך בשביתה ואימצו קו רדיקלי יותר. צעדות ועצרות התקיימו בשבוע שעבר סמוך למבנה משרד החינוך.

המשימה העומדת בפנינו עכשו היא להמשיך ולתמוך בשביתת המורים בכל האמצעים העומדים לרשותנו, וכן לנתח את ההרכב הפוליטי החדש המתפתח בארגון המורים את התנועות העצמאיות של המורים ואת הכוחות הפוליטיים התומכים בהם. תהא אשר תהא התוצאה של השביתה, היא תשפיע מאוד על צורות התנגדות מאורגנות ועצמאיות נגד ניצול קפיטליסטי ונגד הימין השמרני בפולין.

פורסם במקור באתר "ג'קובין"

זאת מיכלינה אוגוסיאק, מיקולאי רטג'ק

יותר משלושה שבועות שובתים העובדים ב-15 אלף בתי ספר וגני ילדים בפולין. כ-75% מבתי הספר הציבוריים משתתפים בשביתה הזוכה בתמיכה גוברת. העובדים, המאורגנים במסגרת איגוד המורים הפולני, דורשים שכר גבוה יותר.

הזעם והתסכול של המורים הפולנים הם תוצאה של מדיניות ניאו-ליברלית ארוכת שנים של הזנחה מכוונת בבתי הספר הציבוריים.

שביתה זו היא קריטית משום שהיא מתרחשת בשנת בחירות כלליות. אלה הבחירות הראשונות מאז ניצחון הימין הקיצוני ב-2015. בהקשר של מאבקים מעמדיים מקומיים, תהא אשר תהא תוצאתה, שביתה זו מכשירה את הקרקע למאבקי עובדים נוספים בפולין.

הרקע לשביתה

פולין הפוסט-קומוניסטית מאופיינת בחוקי עבודה מגבילים וביעור נמוך של עובדים מאורגנים. עובדי ציבור עומדים בחזית המאבק נגד המדיניות הניאו-ליברלית, שיישמו כל ממשלות פולין מאז נפילת הגוש הסוציאליסטי.

ההתמוטטות הפיננסית והמנהלית המתמשכת גרמה לגידול מהיר באי השוויון. פולין מציגה כיום את רמות אי השוויון הגדולות ביותר באירופה. השכר הנמוך במגזר הציבורי הוא סיבה עיקרית לכך, שההצלחה הכלכלית היחסית של המדינה מזינה אך ורק אליטה קטנה ועשירה.

שביתת המורים לא הייתה מתאפשרת ללא האיגודים הקיימים, אולם התנועה נבנתה בעיקר "מלמטה". קבוצות מורים עצמאיות החלו לצוץ בפייסבוק ב-2016 בתגובה לרפורמה הממשלתית לבנייה מחדש של מערכת החינוך ולסגירת חטיבות הביניים. תלמידים ומורים התמודדו עם ההשלכות של הרפורמה שיושמה בחופזה. הם עובדים ולומדים בבתי ספר צפופים אשר מתנהלים בתוהו ובוהו מתמיד.

קבוצות המורים יצרו במהרה מרחב ציבורי עצמאי לדיון, לביקורת ולניתוח. תחילה ביטאו שם המורים את אי שביעות רצונם מהרפורמה, אך לאחר מכן דנו במציאות הפיננסית הקשה.

רבים מהם שיתפו לגבי התסכולים היומיומיים שלהם: הם נאלצים לעבוד בשתי משרות או יותר, להשתתף באינספור ישיבות צוות מעבר לשעות העבודה ולהתמודד עם חוסר הערכה.

השביתה נקבעה ליום שני, 8 באפריל. החודשים שקדמו לה עמוסים היו באי-וודאות, אך גם הוכיחו את נחישותם העצומה. המורים ניהלו מו"מ עם הממשלה עד הרגע האחרון, אלא שהאחרונה בחרה להגיע להסכם חד-צדדי עם ארגון זהוב "עצמאי" שאינו מייצג את דרישות המאבק.

השביתה זכתה בתחילה בתמיכה ניכרת. חברות ציבוריות, אוניברסיטאות וחברות פרטיות התירו להורים להביא את הילדים לעבודה בזמן שבתי הספר נסגרו. מסרים של סולידריות הגיעו מעובדים אחרים במגזר הציבורי, ביניהם

המסורת היהודית נגד עוול חברתי

קריאה המגייסת את העובדים למחיתם לצאת ולהביע את ביקורתם והתנגדותם הנחרצות לשליטת ההון המנצל היוצר

עיוותים חברתיים – אפשר למצוא בדברי הנביא ישעיה בפרק ב' (8): "הוי מגיעי בית בבית שדה בְּשָׂדֶה יִקְרִיבוּ עַד אֶפְסֵי מְקוֹם". זו קריאה למאבק על דמות החברה, על היותה חברה המושתתת על שוויון חברתי וחלוקה שווה של הקרקע, משאב לאומי יקר.

מחאה המגייסת את החברה להבעת מחאה נגד אצולת ממון, החיה על גב העובדים היא קריאתו של עמוס הנוקד, הבוקר וכולס השקמים מתקוע בפרק ד' (1): "שָׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה פְּרוֹת הַבָּשָׂן, אֲשֶׁר בְּהַר שׁוּמְרוֹן, הָעוֹשֵׂקוֹת דְּלִים הָרוֹצְצוֹת אֶבְיוֹנִים".

קריאות מתריסות רבות חקוקות בארון הספרים היהודי. אלה מביעות מחאה נגד מציאות של קיטוב חברתי ושל היעדר חלוקה שוויונית של משאבים לאומיים.

חתימה למציאות שוויונית אפשר למצוא בחוק היובל בספר ויקרא כ"ה 8-17: "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בְּאָרְץ לְכָל יוֹשְׁבֵיהָ [...] וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ". חוק זה קובע במפורש כי נאמנות להלכה היהודית מחייבת החזרת האדמות למעבדיהן ולא לרכזן בידי מעטים.

המילה "יובל" זכתה בפירושים לשוניים רבים. אני הולך בדרכם של הרמב"ן והראב"ע, שראו את לשון החופש והדרור טמונה במילה יובל. אני מוצא קשר הדוק בין דגלי האחד במאי האדומים לבין חופש ודרור.

במציאות בה ניטלים ביטחון תעסוקתי ותנאים סוציאליים מעובדי ועובדות הקבלן, מן הראוי שנאמץ את קריאת המשנה לצמצם את כוחו של המעסיק ולתת את עיקר הכוח לקהילה-לחברה.

במסכת בבא מציעה, פרק ז', משנה א' נכתב: "השוכר פועלים ואמר להם להשכים ולהעריב, מקום שמשכימים ולא מעריבים אסור לכופן [להרעיב אותם, א.ק.]".

מי שאצה לו הדרך לבצע "רפורמה", שיש בה פגיעה בהישגי ציבור העובדים ובזכויותיהם, שיקרא את האיסור המפורש לכך במשנה (בבא מציעה), המחייב מעסיק לספק ארוחה מזינה לכל עובד, נוסף לשכר העבודה.

ההלכה מטילה עלינו מחויבות, אותה יש לממש גם כיום: לא להעסיק עובד מעל המותר. העסקה חייבת להיות רק בהתאם לחוקי העבודה ולא לפגוע בזכויות הסוציאליות. זאת, תוך החמרה רבה אם מדובר בזר, שהוא חסר הגנה.

פרשת "קדושים" בספר ויקרא מייחדת מקום לזכויות אדם עובד. הפרשה מייחסת אפיוני קדושה לחוקי העבודה: "לא

תַעֲשׂוּק אֶת רַעַף וְלֹא תִלִּין פְּעוֹלַת שְׁכִיר" (ויקרא י"ט, 13). פרשת "קדושים" מזהירה כי כל פגיעה בשכר אדם עובד ובזכויותיו הסוציאליות, או הלנת שכרו, הן פגיעה קשה ברבדים בסיסיים של הקדושה.

הרחבה לצו בפרשת "קדושים" אפשר למצוא בספר דברים בפרשת "פי תצא", פרק כ"ד (14-15): "לֹא תַעֲשׂוּק שְׁכִיר [...] בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרוֹ [...]". אם תהא הפרה של הסדרי עבודה, ופגיעה בזכויות העובד ובשכרו, נקבע חזרו והדגש: "וְהָיָה כִּן חֻטָּא".

הרמב"ם, בהתייחסו לעבדים שהיו תופעה נפוצה בתקופתו, תבע: "קוֹנְהָ עֶבֶד, שְׂיִרְאָה עֲצָמוֹ קְוֹנְהָ אֲדוֹן לְעַצְמוֹ", והוסיף דרישה להשוות את תנאי המחיה של העבד לאלה של בעליו: "כל עבד עברי או אמה עבריה – חייב האדון להשוותן לו במאכל ובמשקה [...] שלא תהא אתה אוכל פת נקי והוא אוכל פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש" (הרמב"ם, הלכות עבדים, פרק א', הלכה ט').

הפגנה נגד הגירוש, 2018 (צילום: אלי פלטר)

חברות המעסיקות עובדים בשכר מינימום ואף מתחת לו, ומנגד מנפיקות שכר מנהלים מרקיע שחקים – עוברות גם עבירה הלכתית. פגיעה בעובדים נתפסת אצל הרמב"ם כעבירה הלכתית.

מסיבות בריאותיות, כנראה, לא אשתתף עם ציבור העובדים בתהלוכת אחד במאי. אך אהיה שם בלבי, בידיעה שמסורת ישראל וארון הספרים היהודי ההומניסטי יהיו שם, יאמרו את דברם וישמיעו הערצתם לאדם העובד ברוח הרמב"ם בהלכות מתנות עניים.

באחד במאי השנה נזכור, יותר מתמיד, כי חיים בתוכנו עובדים הניצבים בפני סכנת גירוש. הם נגבו גבולות בהימלטם מהאימה כדי לזכות בחיים. באחד במאי נזכור ולא נשכח כי "גרים היינו בארץ מצרים".

ביום האחד במאי, יום הסולידריות של העובדים, נפגין בנחישות רבה למען החולייה החלשה ביותר בציבור העובדים - מהגרי העבודה ומבקשי המקלט.

עלינו מוטלת החובה למנוע את גירושם ולהוקיע את ההסתה והשיסוי של ציבור מוחלש בשכונות העוני בישראל נגד כארבעים אלף פליטים.

איתן קלינסקי

הסגל הזוטור בת"א שובת

בני אסולין (49, רחובות), עובד חברת חשמל, התחשמל (19.4) במהלך עבודות על קו מתח גבוה. מאמצי הרופאים להצילו עלו בתוהו. בתאונה נהרג גם עמיתו נוני להב (46). פיראס יאסין (28, עראבה), נהרג (22.4) בתאונה באתר בנייה בחיפה לאחר שפיגומים קרסו תחת רגליו. יאסין הוא ההרוג ה-13 בענף הבניין מתחילת השנה.

ארגון הסגל האקדמי הזוטור באוניברסיטת תל אביב החל (1.5) בשביתה ללא הגבלת זמן. הפגנה בהשתתפות מאות נערכה בכיכר אנטין שבכניסה לבניין האוניברסיטה.

בראשית הסמסטר הראשון של שנת לימודים זו, שבתו במשך יותר מחודש כלל החברים בסגל הזוטור. זאת בשל כך שטרם נחתם הסכם קיבוצי חדש. השביתה נפסקה לאחר שראשי האוניברסיטה קיבלו את מרבית דרישות הסגל לגבי הסכם חדש ושני הצדדים חתמו על מסמך הבנות ראשוני. אלא שמאז החתימה חזרה בה הנהלת האוניברסיטה ונטשה את המו"מ. במהלך חול המועד פסח חזרו הצדדים לדון בהסכם, אולם טרם הגיעו להסכמות.

סרבן הגיוס הדרוזי כמאל זידאן מתריע על התעללות

השבוע (28.4) התייצב סרבן הגיוס הערבי-דרוזי כמאל זידאן בלשכת הגיוס בתל השומר, והצהיר שנית על סירובו לשרת בצבא כובש. זידאן מוחזק בכידוד, כמו גם הסרבן הנוסף רומן לוין, בשל סירובם ללבוש מדי צבא בכלא – כך מסרה עורכת דינם נועה לוי שביקרה אותם בכלא. זידאן הצהיר על סירובו לראשונה שבועיים קודם לכן. אז, נגזרו עליו חמישה ימי מחבוש בכלא שש. אביו ועורך דינו יאמן זידאן (ממקימי תנועת הסירוב הדרוזית "אורפור") מחה על תנאי מאסרו של בנו שאינם עומדים בסטנדרטים בינלאומיים: "שמו אותו בתא בכידוד עם מצלמות המתעדות את הנעשה 24 שעות ביממה. הוא נמצא בצינוק כי הוא מסרב להצדיע לקצינים".

במהלך הפסח: ארבעה הרוגים בתאונות עבודה

ארבעה הרוגים נוספים בתאונות עבודה בחול המועד פסח: חקלאי בשנות ה-60 לחייו נמחץ (24.4) תחת מכולה בשטח חקלאי הסמוך למושב שדות מיכה שלייד בית שמש. הוא ההרוג ה-27 השנה בתאונות עבודה.

מפגשי זיכרון אלטרנטיביים בתל אביב ובחיפה

אלפים צפויים להגיע גם השנה לטקס הזיכרון הישראלי-פלסטיני של פורום המשפחות השכולות ולוחמים לשלום שיתקיים ביום שלישי, 7 במאי בשעה 21:00 בגני התערוכה בתל אביב. טקס זיכרון אלטרנטיבי נוסף ייערך בחיפה בשכונת ואדי סליב באותו יום ביוזמת חד"ש, לוחמים לשלום ומכון אמיל תומא. פרטים נוספים באתר מק".

עצרת יום הניצחון

ביוזמת תנועת הידידות עם העמים לציון 74 שנה להבסת גרמניה הנאצית ו-69 שנים לנטיעת היער על שם הצבא הסובייטי. פרטי ההסעה יפורסמו בהקדם באתר מק"י שבת, 11 במאי, 10:30, יער הצבא האדום בהרי ירושלים

מפגש לציון יום השואה

סניף תל אביב של בנק"י מארח את ניסים בוכה לדיון על המאבק האנטי-פשיסטי בבולגריה יום ד', 1 במאי, 20:00, אחד העם 70, ת"א

אסיפה בהשתתפות ח"כ איימן עודה

ח"כ איימן עודה, ראש רשימת חד"ש-תע"ל, מתארח בסניף חד"ש יפו לשיחה על תוצאות הבחירות לכנסת ה-21 יום ה', 2 במאי, 20:00, השקמה 3, יפו

מפגש התארגנות: חד"ש בשפה הרוסית

מפגש חשיבה ודיון על בניית שמאל סוציאליסטי ופעילות חד"ש בקרב הציבור דובר הרוסית בישראל יום ב', 6 במאי, 20:00, אחד העם 70, ת"א

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

קונג פו מאסטר - אנייס וודה 1980, צרפת (צרפתית; כתוביות באנגלית) מוצ"ש, 4 במאי, 20:00, אחד העם 70, ת"א